

Sínia del Perich

Rajadell

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Plans del Perich. NO del terme.
Emplaçament	Carretera de Rajadell a Calaf i prendre trencall a l'E. al costat de la Riera de Rajadell
Alçada:	350
Coordenades:	
Latitud:	41.73632
Longitud:	1.6912
UTM Est (X):	391161
UTM Nord (Y):	4621328

Classificació

Número de fitxa	08178 - 129
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Modern Medieval
Segle	XIII/XVIII
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Restaurat recentment
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Cultural
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. Cad: 08177A00100018
Autoria de la fitxa	PEP 1993 (Jordi Piñero)/ OPC 2017-21
Data de registre de la fitxa:	dv., 09/02/2018 - 01:00

Descripció

Sínia, documentat per un barracó (petit edifici rectangular de pedra), avui dia totalment restaurat) i per la sínia pròpiament dita, amb la seva bassa. També es visible un canal excavat a la roca i vestigis d'una resclosa.

L'edifici és de planta rectangular, és d'una sola planta, i presenta coberta a doble vessant. Les parets són de maçoneria. Té dues entrades, de llinda rectangular, una a la façana principal, i una altra, a la paret lateral. Presenta finestrons molt petits. Era l'espai que allotjava la mula o cavall que feia girar el mecanisme de la sínia. Al costat hi ha la sínia i una petita bassa rectangular adossada. L'aigua era obtinguda mitjançant la resclosa de la riera i era canalitzada cap a la sínia o acumulada en el dipòsit per tal d'aconseguir més pressió. El dipòsit també va ser utilitzat com a safareig. La resclosa es troba a un nivell aproximadament d'un metre per sobre; és a dir, a una altura escassa. La cavitat, en forma de volta excavada a la roca, es troba sota mateix de la caseta. Aquesta mena de canal, que desguassava a la riera, era utilitzat per netejar la sínia. Dintre de l'edifici, hi havia una roda horitzontal amb un pal vertical, que un animal lligat feia girar. El gir feia rotar al seu temps uns engranatges que feien girar una roda vertical que movia una cadena circular proveïda de catúfols. La cadena i els catúfols es submergien a l'aigua de la riera; aquesta entrava per una galeria procedent de la resclosa. Un cop l'aigua era a dalt, es canalitzava per un tub que surtia de la caseta de la sínia cap el dipòsit.

Observacions:

En el PEP 1993 (J. Piñero) aquest bé estava catalogat com a possible molí fariner, amb el nom del Molí del Carcoler (cal Peric). Recentment (voltants de 2012) ha estat objecte de restauració integral per part de la propietat, convertint-lo en un element museïtzat i visitable (està indicat a la carretera i forma part dels itineraris turístics del terme). L'element compta amb un plafó descriptiu. A l'interior, la sínia, dotada de catúfols, està en funcionament, i els visitants el podien activar, en el marc de les visites concertades organitzades per l'ajuntament (oficina de turisme i la propietat). Posteriorment, les visites han estat cancel·lades per problemes d'accés (desavinences entre l'ajuntament i els propietaris). El camí que duu a la sínia està actualment tancat (2018). Ubicat al costat mateix de la riera de Rajadell, en un meandre de la riera ocupat per horts. Per anar-hi cal sortir de la carretera a l'oratori del Peric i seguir el camí en direcció est fins els horts, prop de la riera. Allà cal seguir al costat de la riera uns 300 metres en direcció NO. Des d'aquí es distribuïa per regar els horts.

L'existència en el mateix lloc de l'antic molí no està confirmada, però la resclosa i la cavitat descrita podrien correspondre a estructures anteriors i concretament a l'antic molí medieval. Podria tractar -se d'un aprofitament del carcabà de l'antic molí.

Història

En documents del segle XIII es parla d'un moliner que tenia un molí al Carcoler (que aleshores és com s'anomenava el mas Peric). Era un dels pocs habitants que no es definia com a pagès. Aquest conjunt - actualment una sínia- podria correspondre a l'emplaçament de l'antic molí del "Carcoler", documentat al segle XIII, però no es pot demostrar. De la sínia com a tal, se'n tenen notícies de que estava en funcionament a principis del segle XIX. Podria datar-se al segle XVIII, si tenim en compte que l'actual casa del Perich es va començar a construir el 1755, i que el cos més antic de la masia i la sínia presenten característiques constructives similars. En el segle XVIII, en el moment pre-industrial, va tenir lloc un important desenvolupament agrari que va comportar nous sistemes de rec per incrementar la productivitat dels conreus. La Sínia del Perich tenia la missió de regar els camps de la seva finca. Aquesta sínia va funcionar fins a principis del segle XX. Inicialment funcionava amb tracció animal o de "sang". Però a principis del segle XX s'hi instal·là una bomba a motor. A finals del segle XX el lloc era anomenat la "bomba vella", i era utilitzat pels masovers de cal Peric per regar els horts.

Bibliografia

RAFAT (1987). Festa de Sant Sebastià.

RAFAT (1988).

Informació oral: Josep Puig Munt (antic masover de cal Peric)

